

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök, 1908. augusztus 27.

182. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fiók-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hóra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Hol épüljön a kulturpalota?

Nákó Sándor gróf kormányzó figyelmébe!

A fiumei kulturpalota szükségének érzé-
tői át van hatva minden Fiumében élő ma-
gyar ember. Hogy minek kell, kinek kell, arról
főlösképpen itt írni. Hiszen mindenki tudja,
hogy itt a magyarságnak milyen célokot kell
szolgálnia, hogy a magyar nyelvnek, a magyar
kulturának milyen erős bástyát kell romba
döntenie.

A kulturpalotát meg kell csinálni. Ezt
halljuk, ezt mondogatjuk már esztendőnk óta,
de az eszme azóta egy lépéssel sem haladt a
megvalósulás felé. Egy időben Fiume mai kor-
mányzója exponálta magát nagyon a kulturpa-
lota eszméjéért. Lépéseket is tett a miniszter-
elnöknél ebben az ügyben, de bizony ez sem
használt.

Wekerle, a nagy finanszkapacitás is csak
azt felelte, hogy nem lehet: nincs erre való
pénz. Hogy más egyéb haszontalanságra min-
dig jut, az mellékes körülmény. Így azután a
kormányzónak le kellett mondania arról, hogy
a kulturpalota létesítésének dicsőséges munká-
jából neki is jusson.

A magyarság helyzete marad a régi, a
lehetetlen. Szervezésére senki sem gondol s ép
egy közömbös vezető férfiainkra, hogy a fiu-
mei magyarság él-e méltó kulturális és társa-
dalmi életet vagy sem.

Kolumnás cikkek láttak már nap-
világot, a legkülönbözőbb tanácsokkal és ter-
vekkkel, amelyek mind más-más móddal vélték
a magyarság mostani helyzetén segíteni. A
kulturpalota volt talán a legéletrevalóbb a sok
között.

Meg kellene csinálni, ezt halljuk ma is.
De azért ma sem törődik senki a kulturpalota
kérdésével. A Villa Giuseppe idegen kézre ke-
rült. Ott már aligha fog megépülni. De nem
is volt alkalmas ez a hely a kulturpalota cél-
jaira. Nem hegyre, eldugott helyre kell a ma-
gyar házat felépíteni, hanem a város centrumá-
ban, hogy a magyar embert nemzete és nyelve
iránti kötelességeire önkéntelenül is figyelmez-
tesse.

Ezt nemcsak mi, hanem egy előkelő ál-
lásban levő férfit hirdeti. Az illető ur azonban
nyomban tanácsos is szolgált. Szerinte a
kulturpalotát a Zichy-téren, az ugynevezett
Zsabicán kell felépíteni, impozáns, megfelelő
formában.

A kulturpalotát csak úgy látogatná a ma-
gyarság, ha az jó helyen, központban volna,
jó vendéglővel, kövénázzal, olvasókkal. Azután
ott rendezhetnék a magyar multságokat, fel-
olvasásokat. Ott helyezhetnék el a létesítendő
nagy magyar kányvtárat, a magyar egyesüle-
tek helyiségeit és sok egyebet, ami mind oda-
való.

A fiumei magyarság ilyen otthonban, ahol
tárt karok, kényelem, jó bánásmód fogadnak,

szívesen fölútné tanyáját s akkor igazán mond-
hatnók, hogy Fiumében van magyar élet, hogy
a magyarság között nem észlelhető a széthúzás
tünete. Ilyen kulturpalota kell ide s ha illet
alkotnak, annak meg is lesz a jó eredmé-
nye.

A kulturpalotába látogatnának el magyar
véreink, akik ide jönnek a tenger mellékre, hogy
fáradt idegeiket pihentessék. Itt adna magának
találkát a művelt magyar társadalom.

A kulturpalota megteremtésére van mód.
A Zichy-teret érintő államvasuti telket csaku-
gyan ki kellene sajátítani erre a célra s ahol
most munkátlan facchinók és üres társzekerek
találnak helyet, ott pezsgő magyar élet lehetne,
ahová az Adamich-tér minden varázsát át le-
hetne telepíteni. Itt lehetne a város centruma
s ez lehetne Fiume legmozgalmasabb, legélén-
kebb városrésze. A Máv. ezért a területért
máshol kárpótolhatná magát. Akadályról tehát
itt nem lehet szó, legfeljebb arról, hogy mi-
képpen teremtsük elő a kulturpalota céljaira
szükséges pénzt.

A kulturpalota megteremtésére két mód
van. Az egyik, hogy adjon az állam kamat-
mentes kölcsönt, amelyet a palota jövedelmé-
ből lehetne törleszteni. Ez a mód igen egy-
szerű s nem is kockázatos. A kulturpalota
céljaira másfél millió korona elegendő volna.
A palota mindenkor értéket képvisel, feltétlenül
jövödelmez is.

Ez a jövedelem elegendő volna arra,
hogy a kamatmentes kölcsönt törleszszék vele.
Ha pedig az állam ezt a másfél milliót nem
akarja a kulturpalota céljaira áldozni, van egy
másik mód is. Csináljuk meg részvénytársasági
alapon s biztosítson az állam 3/4 esetleg négy
százalékos kamatjövödelmet. Az ilyen részvé-
nyek után kapva-kapnának a pénzeszsákok: s
egy-kettőre együtt volna a kulturpalota céljaira
szükséges pénz. Az államnak pedig a garancia
megérne annyit, hogy otthont ad a fiumei ma-
gyarság ak. A részvényeket azután a jövöde-
lemből bizonyos időrendben kisorsolás útján
be lehetne vonni. Mind a két megoldási mód
elfogadható. Az utóbbi pedig annyira célszerű,
hogy a kormány nem zárkozhatik el attól, hogy
ilyen „üzletbe“ belemenjen.

A fentieket Nákó Sándor gróf kormányzó
figyelmébe ajánljuk. Tegye magáévá ezt az
eszmét s legyen azon, hogy a kulturpalota csak-
ugyan felépüljön. Hiszen tudtunkkal régebben
sokat fáradozott érte. A kulturpalotáért érde-
mes dolgozni, lótni-futni. Ha meglesz, mi le-
szünk az elsők, akik sietünk elismerésünket le-
róni.

Ezzel az egy dologgal jóvá teheti minden
bűnét s megtörténi etik, hogy a jövendő kró-
nikás arany betűkkel jegyzi föl az ő nevét
Fiume kormányzóinak történetében.

A sok csorbát egy tettel kiköszörülheti
Nákó Sándor gróf. A magyarság elfelejtene azt
a rengeteg sérelmet, ami érte az ő uralma alatt
s talán — meg is bocsátana. Ezért pedig ér-
demes dolgozni, sőt még áldozni is.

Ha én volnék a kormányzó helyében,
a sajátomból építeném meg a kulturpalotát.

A délszláv hazaárulás. A zágrábi vizs-
gálobíróság a délszláv hazaárulásban folytatott
vizsgálata holtpontra jutott. Az eddig letartózt-
tatottak vallomásaiból igen kevés biztos adatot
nyerhettek. Berlinben azonban egy pör indult
a napokban, amely fölött kompromittáló a
szerb hősökre. Simics Svata szófiai szerb kö-
vet és Jovanovics Josta cettinjei diplomáciai
ügyvivő Gojke Milovanitsnak a szerb sajtóiro-
da berlini alkalmazottjának útján röpiratot for-
ditottak le dr. Markuse berlini ügyvéddel. A
röpirat durván támadta az osztrák-magyar mo-
narkia balkáni politikáját és a bolgár fejedel-
met. Célja a röpiratnak a délszláv hazaárulás
ügyében folytatott vizsgálat diszkreditálása volt.
A röpirat tizezer példányban Kronos Vilmos
berlini könyvkiadó cégnél rendelték meg,
azonban a nyomtatási költséget nem fizették
ki, mire a cég bepörölte a szerb állampénztárt.
A szerb külügyminisztérium kétségtelenül ré-
szes a dologban.

Zágrábból jelentik: Gróf Kulmer Frigyes
a „Neue Freie Presse“ levelezője előtt a több-
bek között a Nasztics-afférről is nyilatkozott és
a következőket mondta:

— Ugy látszik, ennek a felfújt ugyneve-
zett nagyszerb propagandának az a célja, hogy
néhány álmodozó, fiatal pezsgő vérű és meg-
gondolatlan szeleburdinak féktelenkedéseit arra
használja fel, hogy a koalíció táborában bizal-
matlanságot hintsen el és a rég bevált mód
szerint segítsen megsemmisíteni a politikai el-
lenfeleit. En bizom a horvát bírák közismert
becsületességében és bölcsességében. Ami en-
gem illet, arra fogok törekedni, hogy a divide
et impera kipróbált politikája nálunk kudarcot
valjon.

Zágrábból jelentik: A koalícióhoz tartozó
horvát jobbpárti képviselők klubja ma ülést
tartott, amelyen kijelentették, hogy a nagyszerb
hazaárulási ügyben, amelyet a párt a szerb
célzatos zaklatásának tekint, a párt teljes mér-
tékben csatlakozik azon véleményhez, amelyet
a horvát-szerb koalíció nemrég közzétett kom-
münikéjében kifejezett.

Tengerparti séták.

A fiumei állomás szokatlanul élénk. Haza-
utaznak az üdülő, pihenő emberek. Az egyik
zajos világból a másikba. A babérrdő után a
füstfelhők közé siet mindenki, hogy azt a ke-
vés erőt, amit nagy igyekezettel szerzett, vissza-
adja az ő természetnek.

Mindenki otthon akar lenni, hiszen kez-
dődnek a beiratások. Sokan nem is döntöttek
éfelett, hogy fiaikat milyen pályára adják. Fo-
gas kérdés ez, amit nem lehet úgy kutyafuttá-
ban eldönteni. Tekintettel kell lenni a fiu haj-
landóságaira, tehetségeire. S tekintettel is van-
nak erre. A fiut rendesen olyan pályára adják,
amire nem hivatott. Innen azután a sok fél-
bemaradt egzisztencia.

Fiumében is iratkoznak. Az állami iskolák nagy hódítását még a vaknak is meg kell látnia.

Hiábavaló a tulzók kiabálása, hiába szidják a magyar nyelvet. A szülők okosak s nem ülnek fel az üres lármának.

Az olasz iskola veszté a talaját s évről-évre több azoknak a száma, akik az állami iskolákba iratják be gyermekeiket. Az ok után fölösleges kutatni a szülők, akik első sorban gyermekeik jövőjét tartják szem előtt, jól tudják, hogy a magyar nyelv nélkül ma már egy nemzetiség sem boldogul. A magyar nyelvet meg kell tanulni, mert ez nyitja meg az ifjúság előtt az utat minden pálya felé.

Az olasz nyelvvel nem lehet ma már semmire sem jutni. A városi állásokra annyi az éhes ember, hogy hiába való a törtetés. A liumei kereskedelmi vállalatok legnagyobb része magyar s ott megkövetelik a magyar nyelvet. Ezért nem tulajdonítunk semmi jelentőséget azoknak a támadásoknak, amelyekkel a tulzók az állami iskolákat illetik.

Szidhatják, ócsárolhatják, azért a magyar intézetek mégis csak hódítanak, miközben az olasz iskolákban a növendékek száma évről-évre fogy.

A Villa Giuseppe idegen kézre jut, vagy jutott. A Krainische Baugesellschaft vásárolta meg arra a célra, hogy Fiumében megszüntesse a munkáshiányt s villaszerű házakot építsen a telken. Ha nem osztrák vállalkozó fogott volna bele ebbe a munkába, örülnék neki, így azonban szomorúan kell konstatálnunk, hogy megint jó sok magyar pénz fog idegenbe vándorolni. Ennek mi magunk vagyunk az okozói. A magyar tőke pihen s megelégszik a csekély bankkamattal. Nekünk csak igazán kevés élelmes vállalkozónk van.

A Villa Giuseppe megvásárlása és parcellázása jó üzlet lett volna. Tudatában volt ennek Fiume városa is. S ha módjában állott volna, bizonyára meg is szerzi. Fiuméra nézve azonban még mindig előnyösebb, hogy a Villa Giuseppe nem a város kezébe került. Így legalább elzárták az utját az újabb kiszípolozásnak.

A város sok haszonnal adott volna tul a telken és még a területekben való válogatást sem engedte volna meg. Azután ki tudja mennyi uszott volna el a melléksatornákba. Eppen azért nem tudjuk örülnünk-e vagy bánkódjunk azon, hogy a Villa Giuseppe a Krainische Baugesellschaft kezébe került.

UJDONSÁGOK.

— **Vay Lajos gróf halála.** A vasárnapon délben a fővárosban motocykli által elgázolt Vay Lajos gróf tegnap behalt sebeibe. A 61 éves öreg grófban Roszner Ervin báró volt fiumei kormányzó unokatestvérét gyászolja.

— **Don Zigar Ledenicén.** Egy helybéli olasz lap megcáfolja a Don Zigar ellen rendezett tüntetéseket. A cáfolat ellenére azonban tény, hogy a ledeniciek tüntettek új papjuk, Don Zigar ellen.

— **Szól a fegyver.** Milutin J. magán-tisztviselő zsebében tegnap, mikor lakásán lefeküdni készült, egy revolver elsült s a testébe furdott. A szerencsétlen fiatalember kiáltására a házi nép segítségére sietett. Az esetről értesítették a mentőket, akik a kórházba szállították. Állapota súlyos.

— **Fenicse színház.** Ma este Chapy „El-Rey que Rabio” című három felvonásból és négy képből álló operettje kerül színre a Calcagno társulat előadásában.

— **Tenger alatt járó hajó haditengerészetünk részére.** Egy kielii távirati jelentés szerint, tegnapelőtt bocsátották vízre a haditengerészetünk részére készült tengeralatt járó hajót. A tenger alatt járó hajó 390 tonna tartalmu, 12 tengeri mérföld gyorsasággal halad a víz fölött és 7 tengeri mérföld sebességgel a víz alatt.

— **Új magyar lap Eszéken.** Eszéken legközelebb magyar hetilapot inuit egy ottani magyar nyomdatulajdonos a környékbeli nagyszámú magyarság számára. Ez lesz az első magyar hetilap Horvátország területén.

— **Egy képviselő kivándorlási tanulmányuton.** Jelentettük már, hogy ifj. Madarász József függetlenségi képviselő a kivándorlási tanulmányozása céljából Amerikába utazott.

Mint most Newyorkból írják nekünk, Madarász augusztus második hetében érkezett oda s érkezése az ottani magyarok körében igen nagy örömet keltett. Az újvilági magyarok ugyan meg vannak győződve a magyar kormány jóakaratójáról, de ezt csak az esetben tartják célravezetőnek, ha a kivándorlási viszonyok fölől alapos tájékozódást szereznek. Madarász tanulmányutjáról egyebiránt az amerikai sajtó, többek közt a „Newyork Herald” is, igen elismerőleg nyilatkozik. Madarász, aki az Egyesült-Államok és Kanada magyarlakta vidékeire fog ellátogatni, közelebb Washingtonba utazik s ott Strauss kereskedelmi miniszterrel, ugyszintén a bevándorlási hatóságokkal is érintkezni fog.

— **Orosz tábornok Zágrábban.** Zágrábból jelentik nekünk, hogy Volodimirov orosz tábornok és pánszláv apostol, akinek a megérkezését már a minap várták, tegnap meg érkezett Zágrába, ahol a pályaudvaron néhány ember fogadta. Egy ünneplőruhás leányka virágokrévét nyújtott át a tábornoknak, aki viszont arcképét ajándékozta a leánykának, a melyre ezeket a szavakat írta:

„Mi csak a hajnalhasadást látjuk, te azonban, leánykám, fel fogsz nőni es kétségtelenül látni fogod már az egész ragyogó napot, a szláv eszme teljes diadalát.

A koalíciós lapok közlik a tábornok életleírását és felhívják a közönséget, hogy jelenjenek meg minél számosabban azon az ünnepi lakomán, amelyet a tábornok tiszteletére rendeznek.

— **Lovagias affér Cirkvenicában.** Dr. Árkay Ferenc kereskedelemügyi miniszteri fogalmazó tegnap dr. Hódy Lajos miniszteri titkár és Hódy Gyula országgyűlési képviselő megbízottai útján provokáltatta dr. Benedek János országgyűlési képviselőt. Az ügy előzményei, mint értesülünk, a következők: Szent István napján Cirkvenicában nagy társaság előtt a Therápia-nagyszállóban Benedek János országgyűlési képviselő azt mondotta Szent István királyról, hogy „vén hülye, gazember”. A képviselő eme kijelentését az egész magyar kolónia nagy felzúdulással fogadta és dr. Árkay Ferenc kereskedelmi miniszteri fogalmazó azt a megjegyzést tette, hogy egy ilyen nyilatkozatot Szent István királyról nem egy magyar országgyűlési képviselőnek, de még egy sarki hordárnak sem szabad tenni. A miniszteri tisztviselő és Benedek képviselő között erre személyes összeszólalkozás történt, amiből kifolyólag ma dr. Árkay lovagias utra terelte az ügyet.

— **A legújabb ocean-rekord.** Londonból jelentik, hogy a Cunard-társaság hajóúriása, a „Lusitania” ismét világrekordot ért el Európára és Amerika közötti útjában, amennyiben a Liverpool és Newyork közötti utat 4 nap 15 óra és 25 perc alatt tette meg. Utjában a legnagyobb napi járat 650 csomó, átlagos sebessége pedig óránként 25.05 csomó volt. Az eddigi világrekord, amelyet szintén a „Lusitania” ért el két hónappal ezelőtt, 4 nap, 19 óra és 36 perc volt.

— **A „Thalia” megszabadult.** Az osztrák Lloyd hajóstársaság hajója, a „Thalia”, amely, mint jelentették, Tomsó közelében zátonyra jutott, megszabadult a homokzátónyórlól és folytatta útját.

— **A trieszti kereskedelem hanyatlása.** A trieszti kereskedelemben az utóbbi időben bizonyos hanyatlás észlelhető, amely különböző körülményekre vezethető vissza. A kivétel a kedvezőtlen üzleti viszonyok folytán a tengerentúli országok felé csökkent s a behozatal a forgalom csökkenése következtében szintén vesztett régi mértékéből. Ehhez járul még az a körülmény is, hogy több trieszti helyi vállalat kedvezőtlen eredményeket ért el. Így például Trieszt sok tőkepenészt súlyos veszteség érte a gáztársaság részvényeinek értékesítése folytán. A társaságnak jelentékeny jövedelmét budapesti világítási vállalata nyújtotta, de 1910-ben a szerződés lejár s Budapest városa saját kezelésbe veszi át a gázüzemet. Ennek következtében a részvények, a melyek 2000 koronás árfolyamon álltak, hirtelen 1350 koronára szálltak alá. A veszteség, amely az árfolyam illetően hanyatlása következtében támadt, meghaladja a 13 milliót. Az ipari vállalatok közül számosan dolgoztak veszteséggel s a helyi kereskedelem is nagyot ha-

nyatlott. Ujabbán a termelők a közvetítő kereskedelem kizárásával közvetlenül keresik fel a fogyasztót, úgy hogy Triesztben ez idő szerint csak két nagyobb termelő van, aki számottevő közvetítő kereskedelmet bonyolít le. Trieszt kereskedelmi körei remélik, hogy a kedvezőtlen viszonyok a vasutvonalak kiépítésével és a kikötői munkálatok befejezésével javulni fognak.

— **Tolvaj cselédleány.** A rendőrség tartóztatta Német Erzsébet 23 éves cselédleányt aki gazdájától 2 darab 50 koronás bankjegyet lopott. A pénzből még 65 koronát találtak nála.

— **Öngyilkosság.** Bleicich Ármán 26 éves fiumei fiatalember tegnap este 10 és fél óra-kor lakásán öngyilkossági szándékkal borotvával megvágta magát. Segélykiáltására a szülők berontottak a szobába, ahol Bleicich valóságos vértócsában feküdt. Súlyos sebével a kórházba szállították Bleicich már napok óta foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Tettének oka ismeretlen.

— **A buccarii tengerész iskola új hajója.** Tegnap bocsátották vízre Kielben a buccarii tengerész iskola számára épült „Vila Velebita” nevű iskola-gőzyachtot. Baborsky Alajos a tengerész iskola igazgatója, Kavics Jenő az iskola nautikai tanára és Furina Miklós az új gőzhajó „kiszemelt kapitánya” már a mult héten kellő számú legénységgel Kielbe utaztak, hogy a hajót átvegyék és a gyorsasági próbákön személyesen jelen legyenek. A „Vila Velebita” szeptember elsején indul el Kielből a Vilmos császár csatornán át az adriai vizekbe.

— **Magyar hajó idegenben.** A P. N. írja: A magyar államhatalom sokszor szemet huny az apró okvetetlenkedések előtt, melyeket Fiumében rendeznek ellenünk. A béke érdekében nem felünk az apró perfidiákra, nehogy az apró, piszkos lángocskákat magasra lobbant-suk. Ez a mi toleranciánk nem sokat használ nemzeti ügyünknek, mert vakmerővé teszi a fiúmeieket, akik idegen helyen, ahol még sem állanak annyira a magyar hatóságok ellenőrzése alatt, már nyíltan megszérik azokat a törvényeket is, amelyek a magyar címer használatáról intézkednek. Brailából ugyanis a következő levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztőség! Ma, Szent István napján tengerészeti törvényeink szerint minden magyar kikötőben bejegyzett hajónak előárbócnán a magyar nemzeti lobogót viselni és egyszersmind lobogódiszt öltetni kell. Mi, itteni magyar hajózási tisztviselők megbotránkozással látjuk, hogy az „Indeficienter” nevű, Fiumében regisztrált magyar hajó, nagynehezen ugyan, szintén lobogódiszt öltött a többi itt horgonyzó magyar hajó példájára, de előárbócnán az előírás ellenére nem a magyar nemzeti trikolórt, hanem a mindenki előtt teljesen ismeretlen fiumei házi zászlót huzta fel árbócára, amely lobogónak külföldön külön szerepelni nem szabad. Ezt határozottan tüntetésnek kell tekintenünk a magyarság ellen, amennyiben a kikötőben négy magyar hajó: „Kossuth Ferenc”, Gróf Serényi Béla, „Turul” és „Kossuth” állanak s ezekkel szemben akarja az „Indeficienter” az ellentétet feltüntetni. Megokoltunk helyük, hogy ezen sérelmes eljárás miatt a hajó parancsnoka ellen az eljárást megindítsák.

A levélben foglaltak csakugyan szükségessé teszik a megtárlást. S ha Brailában élő honfitársaink hisznek benne, hogy ez a megtárlás be is következik, ennek a hitnek csak az lehet a magyarázata, hogy ők Brailában élnek és nem Magyarországon. Ha itthon lennének, de hogy is áltatnák magukat ilyen reményekkel. Hiszen itthon megtudhatnák, hogy Horvátországban hatósági személyek követnek el büntetlenül merényleteket a magyar lobogó ellen. S ami megtörténhetik itthon, miért ne történhetnének meg Brailában.

— **A kikötőből.** Augusztus 26. Érkezett: „Britania” olasz gőzös Siracusából 1000 tonna foszfáttal; „Bari” olasz gőzös Bariból 20 tonna vegyes áruval; „Slavonia” angol gőzös Newyorkból 40 tonna vegyes áruval. Indult: „Agromaria” olasz gőzös Triesztbe üresen; „Carinthia” osztrák gőzös Konstantinápolyba 230 tonna cukorral, 60 tonna vegyes áruval és 40 tonna fával; „Austrian” angol gőzös Liverpoolba 270 tonna liszttel és 60 tonna vegyes áruval; „Algarve” osztrák gőzös Sebenicóba 130 tonna fával.

Ujabb forgalmi megszorítások Fiume felé. Alig mulik el nap, mely ne hozna újabb meglepetést a szállítóközönség számára. A nagy raktárhányra vall az alábbi intézkedés is, mely a rakodási határidőt kilenc órára szál-
litja le. Az erről szóló hivatalos értesítés így szól: A magyar királyi államvasutak igazgató-
sága közli, hogy a kereskedelmi miniszter en-
gedélye alapján a Fiuméba, valamint általában az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületén kívülre rendelt ga-
bonaszállítmányokat és örleményeket az üzlet-
szabályzat 56. szakasz 4. pontja, illetőleg a vasuti árufuvarozásra vonatkozó nemzet-
közi egyezmény 5. cikk (3.) bekezdésé-
ben foglalt rendelkezések alapján soronkívül és első sorban fogja továbbítani, míg a magyar be- (Fiumét kivéve), valamint az osztrák és bosnyák-hercegovinai vasutakkal való forgalomban a kocsirakományu teherárura nézve (élő állatokat és romlandó árukat kivéve) a felvétel és szállítási határidő iránt az üzletszabályzat 55. szakasz 3. pontját fogja alkalmaztatni. A magyar királyi államvasutak igazgató-
sága közli továbbá, hogy ugyanazon miniszteri engedély alapján a díjszabásszerű rakodási határidőt mindazon árukra nézve, melyek a mindenkor érvényes díjszabási határozmányok szerint a felek által rakandók ki vagy be, 9 (kilenc) nappali órára szállította le. Hogy azonban a szállító közönség ez utóbbi intéz-
kedés terhét lehető csekély mérvben érezze, intézkedés tételik, hogy ott, ahol a felek azt kívánják, a ki- és berakodás a fél költségére és veszélyére a vasut által fogantatosították. Végül közölik, hogy a gabona, örlemények, élő- és romlandó áruk kivételével az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületén kívülre rendelt valamennyi egyéb oly kocsirakományu teh. szállítmányok, melyeknek elfuvarozása azonnal nem eszközölhető, a nemzetközi egyezmény 5. cikk (2.), illetve német vasutegyleti üzletszabályzat 43. szakasz 5. póthatározménye alapján csakis lehető el-
szállításiig való ideiglenes megőrzésre fogad-
tatnak el. Ez intézkedések augusztus 20-án léptek életbe és visszavonásig érvényben ma-
radnak.

Lidóra utazóknak különös figyelmebe ajánljuk a Pontello-féle öt villát és szállodát ugymint a *Maison d'Italia*, *Villa Monplaisir*, *Villa Thea*, *Villa Bellevue* és *Hotel Margheritát*, amelyek a legolcsóbbtól a legdrágáig minden igényt kielégítenek. Mind az öt ház modern kényelemmel van berendezve s szobák bennük 5 lírától feljebb, teljes penzió pedig 8 lírától feljebb kapható. Családok teljes lakrészeket kaphatnak konyhával együtt.

Kalapvásárlóknak figyelmebe ajánljuk *Marse L.* jöhrnevű kalapüzletét (Fiume, Via Governo, Corso), mely mindennemű nemez- és szalmakalapokat nagy választékban tart raktáron.

Cirkvenicába utazóknak figyelmebe ajánljuk Crnkovics József cirkvenivai szállodáját és vendéglőjét.

Távirat ◀ Telefon.

Justh Gyula kudarca.

MAKÓ, aug. 26. Nagy kudarc érte tegnap Makón az ottani függetlenségi pártot. Tegnap tartották meg ugyanis a városi bizottsági tagválasztásokat s mint egy éjjeli távirat jelenti a szociálisták az összes függetlenségi párti városatyá jelöltek, közöttük *Justh Gyulát*, a képviselőház elnökét is, kibuktatták. *Justh* tordai birtokán táviratilag értesítették a párt vereségéről s nagyon megütközött azon. Azt mondják, hogy a függetlenségi párti városi bizottsági tagok bukásának oka a párt embereinek indolenciáján mult.

Benedek képviselő afférja.

BUDAPEST, aug. 26. Az ismeretes Szent István napi Benedek—Árkay-féle lovagias ügyben (lásd lapunk mai napihíreit) a segédek ma határoztak a párbaj feltételeinek kérdésében. Kardvívásban állapodtak meg. A mérkőzést ma vagy holnap ejtik meg. Az ellenfelek Cirkvenicáról Budapestre utaznak, s a párbaj egyik itteni vívóteremben folyik le.

Az árvamegyei főispáni installáció utójátéka.

ALSÓKUBIN, augusztus 26. Szükség Fe-

renc országgyűlési képviselő az árvamegyei főispáni installáció alkalmával rajta elkövetett mentelmi jog megsértéséért az illetékes bíróságnál bűnvádi följelentést tett.

Az új nagyváradai püspök.

BUDAPEST, aug. 26. Egyházi körökben beszélnek, hogy a nemrég elhunyt Szemcsényi György nagyváradai püspök helyére a király Radnay Farkas beszercebányai püspököt szel-
melte ki.

Eszéken nem kell a magyar színészet.

ESZÉK, aug. 26. Az itteni városi tanács tegnap döntött a pécsi operett társulat abbéli kéréme fölött, hogy Eszéken magyar nyelvű színházi előadások engedélyez-
tessen. A tanács a kérelmet minden indokolás nélkül elutasította.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

Telefon-számok :

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

**Minden a kihordás vagy szét-
küldés körül felmerülő panaszt le-
velezőlap vagy telefon útján szives-
kedjenek nekünk bejelenteni.**

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meubleé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: **Dr. Janovitz Guido** orvostudor.

Rendelés a villában d. e. II—12 és d. u. 3—4 órakor.

Őszi csapolás !

Szt. Jstván védjegyű

Dupla-Malátasör

**Az összes duplamaláta-
sörök ősforrása**

Naponta friss csapolása
a „Magyar Vendéglő-ben
(Riva Szápáry) a

**De La Ville szálló
éttermében,**

Cantrida fürdő

nagy vendéglőjében, a

**Gambrinus Buffet-ben
(Via del Lido) és a**

**Grünfeld-félevendéglőben
a vasuti állomással szemben.**

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.
FIUME, Deák-korzó.

**Az átutazó és a helybeli ma-
gyarág legnagyobb és legked-
veltebb találkozó helye.**

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Helyiség változás.

Bátorkodom a n. é. közönséggel tudatni, hogy az eddig a Via Andrassyban fennállt

kávé- és tejszarnokomat

a Piazza Elisabetta és Via Adamich sarkára (az Adria palotával szemközt) helyeztem át.

A n. é. közönség szives pártfogást kéri tisztelettel

Telefon 534.

Fleischhacker C.

**Titanit a modern kor legjobb
robbantó anyaga.**

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kivánatra díjtalan próbarobbantások.

Képviselő: **Piazza István**, épít. vállalkozó

Fiume Rastocine 348 Telefon 945.

Tisztességes nő némi nyelvismerettel

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Halál a poloskákra !!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőt-
lenít. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujonnan érkezett szalma- és nemezka-
lapok a legelső bel- és külföldi gyárakból.
Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kineziterapiai intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido

Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új

Excelsior Palace Hôtel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta parkkal, tennispályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Pille 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban, mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben

„KOMET“ önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“ ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART“ minden hirdetése eredményeivel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitünő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

Maluszewszki Szaniszió

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitünő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

Café Wien (Vienna) kávéház

TRIESZT, Via Vienna 15 TRIESZT

A Triesztet látogató magyarság legelőkelőbb találkozó helye.

Tulajdonos: Szoboszlai Rudolf.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22. Jéggvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csmege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

ABBAZIA

BRISTOL

szálló, kávéház és étterem

Elsőrendű szálló 120 szobával a fürdő központjában: (a villamos vasút megállóhelyén).

Lift, fürdőszobák, villanyvilágítás.

Mérsékelt szoba- és penzió-árak.

Kitünő magyar konyha.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Magyar személyzet.

Tulajdonos Rudovits Vilmos.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrassy

(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

Dr. Krisković Vladimir

☞ fogorvosi műterme ☜

FIUME,

Via del Porto I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák betevésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8—12

és d. u. 2—6 órakor.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek

találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron — és étlap szerint. —

Tulajdonos: Leopold Alfréd.

Hotel Meublé Jolanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporetto megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos Inganni E.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.